

Liberal Refomator (PLR), partid încă în curs de înregistrare. Interesant este că în fruntea acestor aripi care s-au desprins din PNL, s-au aflat doi foști președinți ai partidului: Theodor Stolojan și Călin Popescu Tăriceanu.

În plan extern, o dificultate majoră cu care s-a confruntat PNL la nivelul Uniunii Europene (UE) s-a datorat schimbării doctrinei PD, care în septembrie 2006 s-a înscris în Partidul Popular European (PPE). Practic, PD a părăsit Alianța Progresistă a Socialiștilor și Democraților Europeni (S&D) unde concura din punct de vedere doctrinar pe stânga politică cu actualul PSD, pentru a se re poziționa pe dreapta, unde avea ca singur contracandidat: PNL.

Aceste realități au influențat politica de alianțe a liberalilor, care au migrat spre dreapta, odată cu constituirea și funcționarea Alianței Dreptate și Adevăr (ADA: 2003-2007), s-a re poziționat spre stânga odată cu înființarea Uniunii Social Liberale (USL:2011-2014), și a revenit spre centru-dreapta prin constituirea Alianței Creștin Liberale (ACL: 2014) și părăsirea grupului parlamentar Alianța Democrată a Liberalilor Europeni (ALDE) din Parlamentul European și intrarea în Partidul Popular European (PPE).

Contextul politic

Apariția lui Klaus Iohannis în prim planul politicii românești nu poate fi dissociată de sistemul de alianțe promovate de către PNL.

Primul pas în conturarea viitoarei alianțe cu PSD a fost acela al susținerii candidaturii lui Mircea Geoană, de către liberali, în turul al II-lea de scrutin în cadrul alegerilor prezidențiale din anul 2009. A fost primul moment în care numele lui Iohannis a fost vehiculat de către PNL, în negocierile avute cu PSD. Practic, Biroul Politic Național (BPN) al PNL a decis „susținerea candidatului PSD Mircea Geoană pentru turul doi al alegerilor prezidențiale și demararea negocierilor pentru crearea unei majorități parlamentare care să susțină un guvern condus de Klaus Iohannis.”¹ Eșecul candidatului PSD în fața președintelui Traian Băsescu a înlăturat posibilitatea creării unui guvern Iohannis.

Al doilea pas premergător în constituirea unei alianțe dintre PNL și PSD a fost acela al înființării Alianței de Centru – Dreapta (ACD) între PNL și Partidul Conservator (PC).

În data de 5 februarie 2011, apropierea dintre cele două partide s-a concretizat prin semnarea de către președinții PSD și PNL, Victor Ponta și Crin Antonescu a protocolului prin care ACD² și PSD formau USL.

Principalele elemente ale programului USL au fost următoarele: luarea deciziilor politice prin „consultare și consens”, propunerea de candidați comuni la alegerile parlamentare, desemnarea unui candidat comun pentru funcția de Președinte al României, urmând ca funcția de Prim Ministru să fie deținută de reprezentantul partidului din care nu a provenit candidatura la funcția prezidențială, împărțirea pe principiul parității a funcțiilor în noul guvern”.³ Prin natura alianței, principalii actori politici erau liderii celor două mari partide politice. Din această cauză Iohannis a trecut în planul doi.

1 „PNL și UDMR îl sprijină pe Mircea Geoană în turul II, dacă PSD susține un guvern Iohannis”, *Antena 3*, 24 noiembrie 2009, <http://www.antena3.ro/politica/pnl-si-udmr-il-sprijina-pe-mircea-geoana-in-turul-ii-daca-psd-sustine-un-guvern-iohannis-85806.html>.

2 În data de 9 ianuarie 2011 a fost semnat protocolul de formare a ACD, prin crearea unei alianțe politice între PNL și Partidul Conservator.

3 Dana Ilie, *Ponta și Antonescu au semnat protocolul de înființare a Uniunii Social-Liberale*, 5 februarie 2011, <http://www.romanalibera.ro/politica/institutiiponta-si-antonescu-au-semnat-protocolul-de-infiintare-a-uniunii-social-liberale-215820>.

Alianța dintre PNL și PSD a fost contestată destul de mult, atât la nivelul activului de partid cât și în mass-media, de aceea nu a fost un proces ușor de realizat. Deși, intenția celor două partide era foarte clară, inițial alianța nu a avut o mare credibilitate în fața opiniei publice avizate din cauza poziționărilor doctrinare diferite, considerându-se că PNL cunoaște o alunecare periculoasă spre stânga. Un alt motiv al neîncrederii față de acest proiect politic a fost lupta politică tradițională dintre cele două partide. Au existat voci importante care au susținut cu tărie că USL „nu va avea viață lungă”⁴, criticii din interiorul partidului axându-se pe măsurile economice promovate de PSD, considerate a fi mult prea de stânga.⁵

Au existat temeri fundamentate referitoare la crearea unui bloc imens care avea să afecteze semnificativ structura viitorului legislativ⁶ și să răstoarne brusc și brutal balanța de putere și status quo-ul instaurat după ce-a de-a doua alegere a lui Traian Băsescu în funcția de Președinte al României. Premisele ruperii USL au existat încă de la începutul creării sale, însă acestea s-au accentuat odată cu eșecul referendumului din 2012, iar falia dintre cele două partide a devenit din ce în ce mai mare, prin semnarea „Pactului de coabitare” dintre Traian Băsescu și Victor Ponta, fără ca liderul PNL Crin Antonescu să fie, la rândul său semnatar al acestuia.⁷ De facto, USL era deja desființat prin însăși eliminarea scopului pentru care a fost realizată și anume demiterea Președintelui, dat fiind faptul că în discursul public al liderilor dezideratul acesta devenise un laitmotiv.

Un al doilea moment dificil pentru USL a fost așa-numita „Marțea neagră” (10 decembrie 2013) când partea social-democrată a majorității parlamentare a încercat trecerea fulger a Legii amnistiei și grațierii, cele două modificări ale Codului Penal, Legea minelor și Legea lobby-ului.

Partea cea mai importantă a legii amnistiei prevedea: „se amnistiază infracțiunile pentru care Codul Penal sau legile speciale prevăd o pedeapsă privativă de libertate până la 7 ani inclusiv sau amenda. Amnistia înlătură răspunderea penală pentru infracțiunea săvârșită, în toate formele ei de participare penală, autor, coautor, instigator, complice și participație improprie. Dacă intervine după condamnare, ea înlătură și executarea pedepsei pronunțate, precum și celelalte consecințe ale condamnării”.⁸

Referindu-se la grațiere, inițiatorul legii (PSD) a dorit să impună grațierea „în întregime a pedepselor cu închisoare de până la 6 ani inclusiv, pedepsele complementare ale acestora, precum și pedepsele cu amenda, aplicate de instanța de judecată”.⁹

Cele două modificări ale Codului Penal „ au schimbat definiția *conflictului de interese*, au scos actele administrative din sfera sa, au micșorat pedeapsa maximă de la 5 la 3 ani, au scos parlamentarii, președintele și profesiile liberale din rândul funcționarilor publici, au micșorat termenul prescripției speciale și au mărit

4 Vezi declarația lui Ludovic Orban citată în *HotNews.ro*, 5 februarie 2011.

5 Vezi declarația lui Varujan Vosganian, „Nu târâți PNL în Internaționala Socialistă”, în *Ziare.com*, 1 august 2011, <http://www.ziare.com/varujan-vosganian/pnl/vosganian-il-ataca-pe-pont-a-nu-tarati-pnl-in-internationala-socialista-1111408>.

6 „Fost vicepreședinte al Autorității Electorale, Alexandru Radu: Numărul parlamentarilor ar putea să crească cu o sută”, *Adevărul.ro*, 16 septembrie 2012, http://adevarul.ro/news/politica/fost-vicepresedinte-autoritatii-electorale-alexandru-radu-numarul-parlamentarilor-putea-crest-e-suta-1_50ae279c7c42d5a6639a1705/index.html

7 Vezi prevederile Pactului de coabitare în „«Pactul de coabitare» Băsescu – Ponta este public. Vezi documentul”, în *Radio România Actualități*, 19 decembrie 2012, http://www.politicaromaneasca.ro/pactul_de_coabitare_basescu_ponta_este_public_vezi_documentul-12644.

8 Pentru o informare completă vezi <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-16174068-exclusiv-cum-arata-noua-forma-legii-amnistiei.htm>.

9 Ibidem.

perioada în care un inculpat care își acoperă prejudiciul integral poate beneficia de reducerea pedepsei”.¹⁰

Prin legea minelor se stabilea cadrul legal prin care exploatarea auriferă de la Roșia Montană putea să fie deschisă de către Roșia Montana Gold Corporation.

În fine, prin Legea Lobby-ului inițiatorii au încercat să delimiteze această activitate de traficul de influență.

Ca urmare a conflictului deschis dintre cele două partide a fost primul moment când, în discursul public al liderilor PNL s-a instalat aluzia divorțului politic.

Paradoxal, presiunea mediatică s-a simțit mai mult asupra PNL decât asupra PSD-ului și avea ca rădăcini chiar declarațiile lui Crin Antonescu prin care a lăsat să se înțeleagă că partidul al cărui președinte era, nu a fost informat asupra intențiilor de semnare a unui pact de coabitare și ulterior nu a fost părtaș la planurile pentru adoptarea legilor privind amnistia și grațierea, exploatarea minieră, lobby-ul.¹¹

Antonescu a simțit că partidul său își pierde statutul de egal al PSD-ului în cadrul uniunii din cauza diluării pozițiilor guvernamentale prin introducerea mai multor posturi de secretar de stat sau de subsecretar de stat, dar și divizarea unor ministere puternice alocate PNL.¹²

Exemplele sunt următoarele:

A) – Ministerul Transporturilor (PNL)

– Ministru delegat pentru Proiecte de Infrastructură și investiții străine (PSD)

B) Ministerul Mediului:

– Ministerul Mediului și schimbărilor climatice (PSD)

– Ministru Delegat pentru Ape, Păduri și Piscicultură (PNL)

C) Ministerul Finanțelor:

– Ministerul Finanțelor Publice (PNL)

– Ministru Delegat pentru buget (PSD)

D) Ministerul Economiei

– Ministerul Economiei (PNL)

– Ministru delegat pentru energie (PSD)

E) Ministru Dezvoltării Regionale și Turismului

– Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (PSD)

– Ministru delegat pentru IMM-uri, mediu de afaceri și turism (fostul Ministru delegat pentru mediul de afaceri la care s-a adăugat și turismul) –(PC)

Politicile liberale din programul de guvernare, precum neimpozitarea profitului reinvestit și reducerea CAS, au fost amânate. Neimpozitarea profitului reinvestit

10 <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-16174669-parlamentarii-elimina-definitia-functionarului-public-parlamentarii-presedintele-profesiile-liberale-schimba-conflictul-interese.htm>. Așa cum se arată și în articolul publicat pe hotews.ro, „ prin scoaterea parlamentarilor din rândul funcționarilor publici aceștia nu vor mai putea fi cercetați de DNA sau Parchet pentru fapte de corupție care se aplică funcționarilor publici, cum ar fi abuzul în serviciu, dar și alte fapte cum ar fi conflictul de interese... Scoțând actele administrative din sfera conflictelor de interese, practic această instituție juridică a fost golită de conținut ... Un contract de achiziție publică (care sunt acte administrative bilaterale), o hotărâre de consiliu, o dispoziție de primar, ordin de ministru sau un contract administrativ așa cum sunt majoritatea celor încheiate de autoritățile publice, intră toate în categoria „actelor administrative”, care tocmai au fost scoase din sfera conflictelor de interese...”

11 Pentru a înțelege mai bine firul evenimentelor vezi „Filmul evenimentelor, cum s-a ajuns la „Marțea neagră” a Parlamentului României: Ședință decisivă în biroul lui Zgonea, cu Hrebenciu, Ghiță și Fenechiu”, în *HotNews.ro*, 13 decembrie 2013, <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-16201397-filmul-evenimentelor-cum-ajuns-marțea-neagra-parlamentului-romaniei-sedinta-decisi-va-biroul-lui-zgonea-hrebenciu-ghita-fenechiu.htm>.

12 „Cabinetul Ponta II are 27 de miniștri. Lista oficială a membrilor noului guvern propuși pentru investirea în funcții”, *Alba24.ro*, <http://alba24.ro/componenta-guvernului-ponta-ii-lista-oficiala-a-ministrilor-propusi-pentru-investire-in-functii-155772.html>.

a intrat în vigoare cu 1 iulie 2014,¹³ în timp ce măsura reducerii cu cinci puncte procentuale a CAS-ului la angajatori fost aplicată începând cu 1 octombrie 2014.¹⁴

Din punctul de vedere al raporturilor din interiorul guvernului Ponta s-a observat o fidelizare a unui număr important din membrii liberali guvernului pentru puterea social-democrată, fapt ce s-a verificat după ieșirea de la guvernare a PNL. Mai exact, patru foști miniștri liberali au părăsit partidul, înființând PLR și sprijinind guvernul Ponta III.¹⁵

Au existat voci atât din exterior, cât și din interior care au încercat să-l prevină pe Antonescu că PSD pregătește candidatura lui Victor Ponta pentru alegerile prezidențiale și acest lucru ar fi implicat în mod evident ruperea USL și o candidatură seaparată a PNL. Argumentele erau credibile și reale, întrucât cel mai mare partid din România nu avea să rateze șansa de a promova un candidat pentru funcția de Președinte al României. Dincolo de acest aspect, exista o acumulare de tensiuni în PSD, datorată insuccesului legii amnistiei și grațierii, dar și o dorință ca un social-democrat să ocupe locul de la Cotroceni după eșecurile succesive din 2004 și 2009.

Momentul cheie al ruperii USL l-a reprezentat remanierea guvernamentală propusă de PNL și agreată ca principiu de PSD. Astfel, liberalii au propus înlocuirea a patru persoane care ocupau funcții de ministru. Klaus Iohannis, prim-vicepreședintele PNL a fost propunerea pentru ocuparea funcțiilor de Ministru de Interne și Vicepremier, conform formulei guvernamentale de la acea vreme. A urmat refuzul clar al lui Victor Ponta de a accepta solicitarea liberalilor oferind acestora ca alternativă, funcția de ministru al finanțelor pentru Klaus Iohannis.

Rezultatul a fost că nici Crin Antonescu și nici Victor Ponta nu au cedat.¹⁶ Jocul de putere dintre aceștia prelungea scandalul mediatic. Miza era aruncarea vinei pentru ruperea alianței. Cei doi actori politici erau conștienți că acela care va face pasul decisiv spre ruperea USL va pierde capital electoral. Inevitabilul s-a produs. În Delegația Permanentă a PNL, din 25 februarie¹⁷ s-a decis ieșirea partidului de la guvernare, cu puțin timp înaintea alegerilor europarlamentare.

13 Vezi, Guvernul a aprobat normele metodologice pentru neimpozitarea profitului reinvestit, *Mediafax.ro*, 11 februarie 2015, <http://www.mediafax.ro/economic/guvernul-a-aprobat-norme-le-metodologice-pentru-neimpozitarea-profitului-reinvestit-12638793>.

14 Elena Voinea, Reducerea CAS se aplică începând cu salariile din octombrie, *Avocatnet.ro*, 30 septembrie 2014, http://www.avocatnet.ro/content/articles/id_37629/Reducerea-CAS-se-aplic-a-incepand-cu-salariile-din-1-octombrie.html. Referindu-ne la momentul în care aceste măsuri cu caracter economic au fost adoptate, nu putem să nu observăm că pe parcursul Guvernului Ponta II, a fost imposibil ca măsurile cerute de liberali să fie aplicate datorită refuzului primului ministru care și-a legitimat decizia pe criticile promovate de FMI. După plecarea PNL de la guvernare și promovarea de către PSD a ideii că „USL trăiește” prin cooptarea grupului liberal dizident condus de Călin Popescu Tăriceanu, aceste măsuri au fost implementate deși FMI a continuat să se opună.

15 Cei patru foști miniștrii liberali sunt Andrei Gerea, ministrul Economiei, Radu Stroe, ministru de Interne, Daniel Chițoiu, ministrul Finanțelor Publice și Daniel Barbu, fostul ministru al Culturii. Vezi „SCINDAREA PNL. Tăriceanu și-a lansat Inițiativa Liberală. „PLECĂM dacă se realizează fuziunea cu PDL”, *RomaniaTv.net*, 12 iunie 2014, http://www.romaniatv.net/scindarea-pnl-tariceanu-si-a-lansat-initiativa-liberala-plecam-daca-se-realizeaza-fuziunea-cu-pdl_151685.html

16 Cristian Andrei, „Ziua în care Victor Ponta a trimis PNL la grupa mică, alături de PC, tocmai când Crin Antonescu era pregătit să intre la guvernare. Culisele negocierilor din USL”, în *Gândul.info*, 11 februarie 2015, <http://www.gandul.info/politica/ziua-in-care-victor-ponta-a-trimis-pnl-la-grupa-mica-alaturi-de-pc-tocmai-cand-crin-antonescu-era-pregatit-sa-intre-la-guvernare-culisele-negocierilor-din-usl-12065659>.

17 Cristian Andrei, Sorina Ionașc, „USL S-A RUPT. PNL a votat ieșirea de la guvernare. Antonescu: Mi s-a părut onest să nu prelungim un festival de ipocrizie și să avem curajul să constatăm că USL nu există”, în *Gândul.info*, 25 februarie 2014, <http://www.gandul.info/politica/usl-s-a-rupt-pnl-a-votat-iesirea-de-la-guvernare-antonescu-mi-s-a-parut-onest-sa-nu-prelungim-un-festival-de-ipocrizie-si-sa-avem-curajul-sa-constatam-ca-usl-nu-exista-ultima-ora-12147310>

Premisele candidaturii lui Klaus Iohannis. O scurtă istorie politică

Aducerea lui Klaus Iohannis în politica mare a fost un deziderat personal al lui Crin Antonescu încă din 2009 când acesta a fost propunerea opoziției pentru funcția de Premier după căderea guvernului Boc II (9 februarie 2012). Eșecul demersului nu avea să-l oprească totuși pe Antonescu în a spera că Iohannis poate avea un viitor politic la nivel înalt alături de PNL.

Doi ani mai târziu, același Antonescu l-a convins pe primarul Sibiului să vină la București. Așa cum am menționat și anterior, președintele PNL a intenționat să echilibreze balanța de putere din USL prin aducerea unei figuri puternice și credibile la vârful partidului. Astfel, Congresul PNL din 23 februarie 2013 nu a adus doar reconfirmarea lui Antonescu, ci l-a ales pe Klaus Iohannis prim-vicepreședinte, acesta devenind al doilea om în partid.¹⁸

Un an mai târziu, Klaus Iohannis devine propunerea PNL pentru una dintre cele mai importante funcții din guvern, Ministerul de Interne. În același timp, această funcție presupunea și îndeplinirea funcției de vicepremier. Refuzul lui Victor Ponta și insistența lui Crin Antonescu pe acest subiect, au generat, așa cum am arătat anterior ruperea USL în 25 februarie 2014, cu doar trei luni înaintea alegerilor europarlamentare din 25 mai.

Guvernarea nu a fost afectată din cauza deciziei liberalilor, majoritatea era confortabilă în Parlament pentru PSD, alături de UNPR, PC și UDMR. Acest aspect a determinat demisia lui Crin Antonescu din funcția de Președinte al Senatului în cadrul unor dezbateri parlamentare aprinse, la începutul lunii martie. Demisia președintelui PNL a avut loc la momentul în care se vota investirea Guvernului Ponta III. Considerând caducă existența USL, Crin Antonescu l-a provocat pe Victor Ponta declarând de la tribuna Parlamentului că: „Eu demisionez de la președinția Senatului pe care mi-a dat-o USL, dumneavoastră din funcția de prim-ministru pe care v-a dat-o USL-ul”.¹⁹

PSD începuse din timp să își creeze o majoritate parlamentară prin absorția în grupurile PSD, PC sau UNPR a parlamentarilor ce proveneau din Partidul Poporului – Dan Diaconescu(PP-DD). Încă din luna octombrie în presă apăruse informația conform căreia, PSD-ului îi lipsea un singur parlamentar pentru a putea să realizeze o majoritate parlamentară fără PNL.²⁰

O săptămână mai târziu, Crin Antonescu a încercat să pună presiune în propriul partid, însă fără să-și dea seama, a generat premisa ieșirii sale din scena politică, prin lansarea în joc electoral cu demisia pe masă, în cazul în care PNL nu ar fi obținut 20% din voturile exprimate la alegerile europarlamentare. Atingerea pragului electoral de 20% pentru partid ar fi reprezentat cel mai important procent din istoria postdecembristă.²¹

18 Adi Manciuc, „Congresul PNL: LISTA completă a conducerii PNL propusă de Crin Antonescu. A început VOTUL pentru noua conducere a partidului”, *Mediafax.ro*, 11 februarie 2015, <http://www.mediafax.ro/politic/congresul-pnl-lista-completa-a-conducerii-pnl-propusa-de-crin-antonescu-a-inceput-votul-pentru-noua-conducere-a-partidului-10590804>.

19 „Crin Antonescu și-a anunțat demisia din funcția de președinte al Senatului”, *Unirea*, 4.03.2014, <http://www.ziarulunirea.ro/crin-antonescu-si-a-anuntat-demisia-din-functia-de-pre-sedinte-al-senatului-248483.html>.

20 „PSD, la un parlamentar distanță de a atinge majoritatea parlamentară fără PNL”, *B 1.Politică*, 10 octombrie 2013, <http://www.b1.ro/stiri/politica/psd-la-un-parlamentar-distan-a-de-a-atinge-majoritate-parlamentara-fara-pnl-67141.html>.

21 Sorin Ionașcu, „Schimb de replici dure între Crin Antonescu și Mihai Gâdea. Președintele PNL acuză „propaganda pesedistă” de la Antena 3”, *Gândul.info*, 3.03.2014, <http://www.gandul.info/politica/schimb-de-replici-dure-intre-crin-antonescu-si-mihai-gadea-presedintele-pnl-acuz-a-propaganda-pesedista-de-la-antena-3-12188967>.

Scăderea sprijinului acordat de electorat pe care a înregistrat-o Antonescu după acest moment²² s-a datorat dezamăgirii unei importante părți a electoratului USL, care a considerat că liderul liberal este principalul vinovat pentru ruperea alianței.²³ Efectul s-a resimțit în rezultatul electoral. Marele câștigător al alegerilor a fost PSD cu un scor de 37,8%, urmat de PNL cu 15% și PD-L cu 12,23%.²⁴

În dimineața zilei următoare, PNL a anunțat trecerea de la ALDE la PPE și a început negocierile cu PD-L în vederea stabilirii unor obiective comune pentru dreapta politică din România.

Aproape simultan, Klaus Iohannis și-a prezentat public demisia din funcția de prim-vicepreședinte al partidului, motivând eșecul înregistrat de PNL în Sibiu, deși obținuse un scor peste cel național, și anume 17,91%. La câteva ore, Crin Antonescu, forțat de gestul secundului său își anunță și el demisia din fruntea PNL, iar împreună cu acesta, întreg biroul de conducere.²⁵

În zilele următoare PNL și PD-L au continuat negocierile, declarându-și intențiile pentru unificarea dreptei sub sigla unui singur partid. La masa discuțiilor a fost cooptat și Mihai-Răzvan Ungureanu, președintele Forței Civice. Pentru statuarea deciziei de fuziune, alegerea noii conduceri și pentru desemnarea prezidențiabilului, s-a organizat Congresul PNL în data de 28 iunie. Klaus Iohannis a fost ales președinte al partidului primind votul a 1334 de delegați, în timp ce, contracandidatul său senatorul Ioan Ghișe a primit doar 144.²⁶

La Congres, o parte a participanților se aștepta ca evenimentul să marcheze candidatura noului lider pentru funcția de Președinte al României. Surpriza a venit însă, tot de la Crin Antonescu care acceptă propunerea unor delegați din sală și revine în postura de prezidențiabil PNL, deși anterior declarase că renunță la aceasta.²⁷

Astfel, în 21 iulie decizia desemnării candidatului PNL ajunge pe masa Delegației Permanente a partidului care i-a acordat încă o dată încrederea lui Klaus Iohannis în urma unor evaluări interne.²⁸

22 Conform unor sondaje realizate de INSCOP, Crin Antonescu avea în decembrie 2013 o cota de încredere de 30%, în ianuarie 29,7%, în martie 26 %, în mai 23, 9 %, iar în septembrie 15%. Aceste cercetări sunt disponibile online la adresa: <http://www.inscop.ro/category/studii/>

23 Un sondaj realizat de CSCI cu o zi înaintea ruperii USL și ieșirii PNL de la guvernare, relevă faptul că electoratul, în proporție de 35%, îl percepea pe Crin Antonescu ca principal vinovat al disensiunilor din cadrul alianței, pe când Victor Ponta era învinovățit de doar 14% dintre respondenți. Vezi Ovidiu Albu, „Sondaj CSCI: Crin Antonescu, principalul VINOVAȚ pentru ruperea USL”, în *EVZ.ro*, 24 februarie 2014, <http://www.evz.ro/sondaj-csci-crin-antonescu-principalul-vinovat-pentru-ruperea-usl-1083925.html>. De asemenea, sondajul INSCOP realizat în luna martie 2014 arată același trend, 24 % dintre respondenți considerându-l pe Crin Antonescu vinovat, în timp ce doar 17% pe Victor Ponta. Vezi sondaj INSCOP, martie 2014, „Ruptura USL” <http://www.inscop.ro/wp-content/uploads/2014/03/INSCOP-mar.2014-RUPTURA-USL.pdf> accesat 12 februarie 2015.

24 Date oficiale furnizate de Autoritatea Electorală Permanentă disponibile în data de 10.02.2014 la adresa: http://www.roaep.ro/bec_europ2014/wp-content/uploads/2014/05/Situatia-voturilor-valabil-exprimate.pdf

25 Ana-Maria Adamoaie, Carmen Vintilă, Andreea Udrea, „HAOS ÎN PNL. Tăriceanu a fost dat afară din ședința PNL. Antonescu și Iohannis au demisionat”, *EVZ.ro*, 26 mai 2014, <http://www.evz.ro/crin-antonescu-face-declaratii-de-presa-la-ora-1000.html>.

26 „Congres PNL – Klaus Iohannis este noul lider al liberalilor. Partidul rezultat din fuziunea cu PDL se va numi PNL”, *Business Magazin*, 28 iunie 2014, <http://www.businessmagazin.ro/actualitate/congres-pnl-klaus-iohannis-este-noul-lider-al-liberalilor-partidul-rezultat-din-fuziunea-cu-pdl-se-va-numi-pnl-12851803>.

27 Claudiu Zamfir, „Congresul PNL: Klaus Iohannis, un președinte de partid ignorat de sală, votat de urne: „Efectul de sinergie”, „PNL a setat direcțiile”. Crin Antonescu, „cu sfială”, back in business pentru Cotroceni”, *HotNews.ro*, 29 iunie 2014, <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-17573548-congresul-pnl-klaus-iohannis-presedinte-partid-ignorat-sala-votat-urne-efectul-sinerגיע-pnl-setat-directiile-crin-antonescu-sfiala-back-business-pentru-presedintie.htm>.

28 Conform unui sondaj realizat de IRSOP pentru PNL a rezultat că Iohannis ar beneficia de

La începutul lunii august, o nouă platformă de dreapta intitulată Alianța Creștin Liberală (ACL) își lansează sigla.

Conform protocolului stabilit între PD-L și PNL are loc o competiție internă pentru numirea prezidențiabilului ACL. În cursă a intrat democrat-liberalul Cătălin Predoiu și liberalul Klaus Iohannis, iar în data de 8 august forul de conducere al ACL a stabilit că cele mai multe șanse pentru câștigarea alegerilor le are primarul Sibiului.

Alianța electorală ACL este înregistrată oficial la Biroul Electoral Central în 10 septembrie, iar zece zile mai târziu Klaus Iohannis își depune candidatura.

În 26 septembrie, primarul Sibiului anunță ieșirea de sub tipar a volumului său autobiografic „Pas cu pas”, despre care spune: „ Am crezut că cea mai potrivită formă pentru a-i lăsa pe oameni să mă cunoască a fost să scriu despre mine.” Pe fond, cartea s-a dovedit a fi un instrument electoral de succes, având în vedere că până la jumătatea lunii decembrie se vânduse în aproximativ o sută de mii de exemplare.²⁹

Lansarea oficială a campaniei, a mesajelor electorale și vizuale pentru public și membrii de partid are loc în 27 septembrie, în cadrul unui miting în Piața Victoriei din București.

Discursul candidatului ACL din startul campaniei este definitoriu pentru că acesta sintetizează toate mesajele care au fost promovate ulterior pe durata campaniei electorale. Astfel, Klaus Iohannis s-a profilat ca un candidat aflat în afara „jocurilor politice de la București” poziționându-se în antiteză cu președintele Traian Băsescu, cu principalul său contracandidat, Victor Ponta și cu întreaga clasă politică.

- Antiteza cu Traian Băsescu s-a concretizat prin mesajele: „ sunt un om al promisiunilor onorate, nu al scandalului și spectacolului... un om care construiește nu care distruge”.
- Antiteza cu Victor Ponta a avut în vedere loialitatea acestuia în calitate de partener al PNL în cadrul USL: „ Dacă ai niște valori, le ai oriunde. Dacă nu ai valori și nu crezi în nimic când ești la Palatul Victoria, n-o să ai valori și n-o să crezi în nimic nici la Palatul Cotroceni.”
- Antiteză cu întreaga clasă politică: „sunt un om al faptelor, nu al vorbelor goale”.

De asemenea, în cadrul aceluiași discurs și-a exprimat foarte clar orientarea pro-vest, lansând un mesaj de încredere și susținere pentru partenerii europeni și americani. Astfel, referindu-se la viziunea sa despre România, Klaus Iohannis arată că aceasta trebuie să fie: „O țară care merge înainte pe drumul ei european și euroatlantic.”

Încă de la începutul campaniei sale, Iohannis a încercat să atragă simpatia electoratului tânăr, care în general este împotriva practicilor politice ale unei părți importante din clasa politică din România. Sondajele de opinie arătau că tinerii alcătuiesc cea parte a populației care refuză să meargă la vot, și li s-a adresat lor cu un mesaj mai amplu și apoi vârstnicilor cu un mesaj mai puțin complex.³⁰ Acesta a fost momentul în care sloganul de campanie intitulat: „România lucrului bine făcut” a devenit oficial.

votul a 21% dintre alegătorii care s-ar prezenta la urne, în timp ce Antonescu ar primi doar 6%. Din simulările ce au privit Turul II de scrutin acestea au reliefat următoarele date: Ponta vs Iohannis (49% – 43%), Ponta vs. Antonescu (53% – 29%). La variabila privind potențialul de creștere în bazinul electoral, Iohannis deținea procentul de 38%, în timp ce Antonescu se limita la cifra de 19%, practic la jumătate.

²⁹ Vezi site-ul editurii Curtea Veche Publishing <http://www.curteaveche.ro/blog/tag/tiraj-carte-klaus-iohannis/>

³⁰ Vezi Discursul susținut în cadrul mitingului ACL pentru lansarea candidaturii la Președinția României de către Klaus Iohannis, 27 septembrie 2014 <http://www.iohannispresedinte.ro/ro/noutati/discursuri-si-interviuri/discursul-sustinut-in-cadrul-mitingului-acl-pentru-lansarea-candidaturii-la-presedintia-romaniei>

Pe data de 29 septembrie, la Palatul Parlamentului candidatul ACL și-a lansat programul prezidențial. Acesta trata diferite problematice de interes național, în 11 capitole ce priveau agenda prezidențială.³¹

Pe tot parcursul campaniei, Klaus Iohannis a efectuat un turneu de forță, organizând miting-uri în marile orașe (Craiova – 4 octombrie, Constanța – 11 octombrie, Iași – 18 octombrie, Cluj – 25 octombrie, Timișoara – 24 octombrie, Sibiu – 31 octombrie) și evenimente de mai mică anvergură în orașele mai mici cu activul de partid.

Evenimentul principal pentru prezentarea imaginii proprii a „omului” Klaus Iohannis a fost lansarea volumului „Pas cu pas”. Acesta a avut loc în București, în data de 13 octombrie, fiind moderat de actorul Victor Rebengiuc. De altfel, Klaus Iohannis a reușit să atragă în jurul său și alte personalități din viața publică precum: Emil Hurezeanu, Andrei Pleșu, Alina Mungiu-Pippidi sau Gheorghe Piperea.

Elemente ale campaniei dintre cele două tururi de scrutin

Turul I al alegerilor prezidențiale din 2 noiembrie i-a adus candidatului Alianței PSD-UNPR-PC, Victor Ponta, un procent de 40,44% (3.836.093) din voturi, în timp ce Klaus Iohannis, candidatul ACL a obținut 30,37% (2.881.406) din numărul voturilor valabil exprimate, la o prezență de 53,18%. (9.732.232).³² Victoria clară din primul tur de scrutin a lui Victor Ponta, care a sancționat o diferență de 10 puncte procentuale, a părut în ochii multor reprezentanți ai mass-media o diferență insurmontabilă.

Cu toate acestea, pentru un observator fin al evenimentelor ce au început să se desfășoare cu data de 2 noiembrie, se puteau identifica elemente de campanie electorală care să conducă la o basculare a situației. Tema principală a fost aceea a politicii guvernului Ponta de a nu permite exercitarea dreptului la vot a acelei categorii a electoratului care nu vota cu candidatul PSD.

Pe tot parcursul zilei de 2 noiembrie, mass-media a prezentat imagini de la secțiile de votare din străinătate, unde alegătorii stăteau la cozi imense pentru a putea să își exprime dreptul constituțional.³³ Același lucru s-a întâmplat și în campusurile studențești.

Senzația a fost întărită după ce rezultatele finale prezentate de Biroul Electoral Central (BEC) au sancționat victoria lui Klaus Iohannis în diaspora, unde a obținut un scor de 46,2% în comparație cu Victor Ponta care a primit doar 15,9 procente din voturi.³⁴

Refuzul Guvernului de a prelungi programul secțiilor de votare din străinătate a stârnit reacții înverșunate, iar oamenii s-au mobilizat prin intermediul rețelelor de socializare³⁵ cu un singur scop: răsturnarea rezultatului în turul al doilea. Efectul a fost unul de domino, pentru că imaginile prezentate în mass-media și pe internet,

31 Vezi Programul prezidențial al lui Klaus Iohannis <http://www.iohannispresedinte.ro/ro/program-prezidential>.

32 Vezi Biroul Electoral Central www.bec2014.ro

33 „Cozi de sute de oameni la secțiile de votare. Diaspora și studenții așteaptă ore întregi să voteze” în *Gândul.info*, 2 noiembrie 2014, <http://vreaupresedinte.gandul.info/news/cozi-de-sute-de-oameni-la-sectiile-de-votare-diaspora-si-studentii-asteapta-ore-intregi-sa-voteze-13485720>

34 OFICIAL BEC: Rezultate finale turul 1, alegeri prezidențiale 2014; Tari in care am fi avut presedinte din turul 1; statistici, probleme si solutii pentru turul 2, 4 noiembrie 2014, http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_26706/OFICIAL-BEC-Rezultate-finale-turul-1-alegeri-prezidentiale-2014;-Tari-in-care-am-fi-avut-presedinte-din-turul-1;-statistici-probleme-si-solutii-pentru-turul-2.html

35 Vezi pagina evenimentului de protest din 2 noiembrie 2014 „Solidari cu diaspora” <https://www.facebook.com/events/596245327148751/>

conversațiile românilor din diaspora cu familiile de acasă, toate acestea au dus la o schimbare surprinzătoare de situație.

Reacția cetățenilor români din diaspora care au avut loc în seara și noaptea din 2 noiembrie a adus nu doar proteste la multe din secțiile de votare din străinătate unde sute de oameni nu apucaseră să voteze, deși stăteau la cozi de ore întregi, ci și în fața sediului Ministerului Afacerilor Externe. Acolo protestatarii au cerut demisia ministrului de externe Titus Corlățean.

Ulterior, au urmat zeci de proteste de amploare în toată țara. Valul emoțional se crease deja, iar cetățenii din piață sau formatorii de opinie din mass-media au cerut demisia ministrului de externe, a Guvernului, a Premierului și organizarea de secții suplimentare în diaspora.

Presiunea mediatică din țară a generat în 7 noiembrie demisia lui Titus Corlățean. În locul său a fost numit Teodor Meleșcanu.³⁶

Pe parcursul celor două săptămâni dintre cele două tururi de scrutin, rând pe rând candidații care rataseră intrarea în turul al doilea și-au anunțat susținerea pentru unul dintre cei doi competitori. Astfel, Victor Ponta a fost susținut de Călin Popescu Tăriceanu, Teodor Meleșcanu, Corneliu Vadim Tudor și Dan Diaconescu.

În schimb, Klaus Iohannis, contrar „tradițiilor” politice din ultimii 25 de ani, a refuzat să negocieze convins fiind că tehnica transferului de imagine nu va funcționa în acest caz, alegerile prezidențiale fiind centrate cu precădere pe candidat, și mai puțin pe partid.

Totuși, în 5 noiembrie ceilalți reprezentanți ai dreptei ce au candidat în primul tur de scrutin, respectiv Monica Macovei și Elena Udrea și-au anunțat public susținerea candidatului ACL. Ulterior, Klaus Iohannis a beneficiat și de susținerea lui Laszlo Tokeș.

Revenind la tensiunea socială creată de situația din diaspora, amintim că demisia lui Corlățean nu a liniștit apele, astfel că protestele au continuat în toată țara. Ca și în alte cazuri, oamenii s-au mobilizat prin intermediul rețelelor de socializare, iar mesajele venite dinspre societatea civilă erau din ce în ce mai ferme și mai dure împotriva guvernării PSD.

În tot acest timp, am avut de-a face cu o altă situație atipică pentru o campanie de prezidențiale. A existat o așteptare majoră din partea alegătorilor și a presei pentru o dezbatere electorală televizată, așa cum cere cutuma, însă aceasta întârzia să apară.

Klaus Iohannis a propus o dezbatere pe o platformă neutră la Timișoara corlând evenimentul cu comemorarea a 25 de ani de la Revoluția anticomunistă, în timp de Victor Ponta a propus patru dezbateri, la televiziuni diferite, respectiv: *România TV*, *Realitatea TV*, *Antena 3* și *B1 TV*.

În 7 noiembrie, reprezentanții celor două echipe de campanie s-au întâlnit la Palatul Parlamentului pentru a negocia formatul și detaliile dezbaterii. Cu toate acestea, cele două părți nu au ajuns la un acord.

În cele din urmă, forțat de presiunea mediatică, Klaus Iohannis a acceptat două dintre propunerile lui Victor Ponta. Astfel, prima dezbatere a avut loc în 11 noiembrie, la *Realitatea TV* avându-l ca moderator pe jurnalistul Rareș Bogdan care anterior își manifestase deschis susținerea față de candidatul ACL, iar cea de-a doua confruntare a avut loc la *B1 TV*, o zi mai târziu.

³⁶ Teodor Meleșcanu, fost membru PNL a demisionat cu puțin timp înaintea campaniei din fruntea Serviciului de Informații Externe pentru a candida la alegerile prezidențiale. Deoarece, nu a reușit intrarea în turul al doilea de scurtin, în mod paradoxal și-a anunțat susținerea pentru candidatura lui Victor Ponta.

CSCI									
August		Septembrie		13 octombrie		30 octombrie		13 noiembrie	
Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis
Tur I	46	42	27	37	29				
Tur II	58	57	43	53	47	55	45	54	46
CCSCC									
		Septembrie		Octombrie		Noiembrie			
Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis
Tur I	38	32	36	30					
Tur II	52	48	50	50	50	50	50	50	50
INSCOP									
		Septembrie		Octombrie					
Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis	Victor Ponta	Klaus Iohannis
Tur I	41,1	28,8	40,6	28,8					
Tur II	54	46	53,5	46,5					

Cu o zi înaintea încheierii campaniei electorale Klaus Iohannis a reușit să genereze un nou val de simpatie prin intonarea imnului național în direct în cadrul ultimei conferințe de presă organizate în calitate de candidat. De menționat că, Victor Ponta a fost criticat deoarece în 13 noiembrie, invitat fiind la emisiunea „Sinteza Zilei” la *Antena 3*, în încercarea de a arăta că este „un bun român” a greșit unul dintre versurile imnului, în timp ce-l recita.³⁷

Analiza datelor statistice

Datele statistice pe care le putem identifica din analiza previziunilor oferite de institutele de sondare a opiniei publice sunt importante pentru a înțelege evoluția susținerii de către cetățeni a primilor doi candidați; Victor Ponta și Klaus Iohannis.

Pentru a avea o imagine cât mai completă vom analiza datele a trei institute de sondare a opiniei publice: Centrul de Studii și Cercetări Infopolitic (CSCI), Centrul de Cercetări și Studii Calitative și Cantitative (CCSCC) și INSCOP Research.

CSCI este condus de directorul executiv al Fundației Multimedia, domnia Bogdan Teodorescu și Dan Sultănescu. Acesta din urmă a deținut în anul 2014, funcția de consilier al Primului Ministru Victor Ponta.³⁸ În perioada lunilor august – noiembrie a desfășurat o serie de șase sondaje în lunile august, septembrie, în luna octombrie două, în zilele de 13 și 30, iar ultimele două au avut loc pe 5 și respectiv 13 noiembrie 2014.

Sondajul CCSCC din luna octombrie prefigurează o prezență la vot de 50% pentru primul tur, iar cel realizat în noiembrie previzionează prezența a 55% din alegători, pentru turul al doilea.

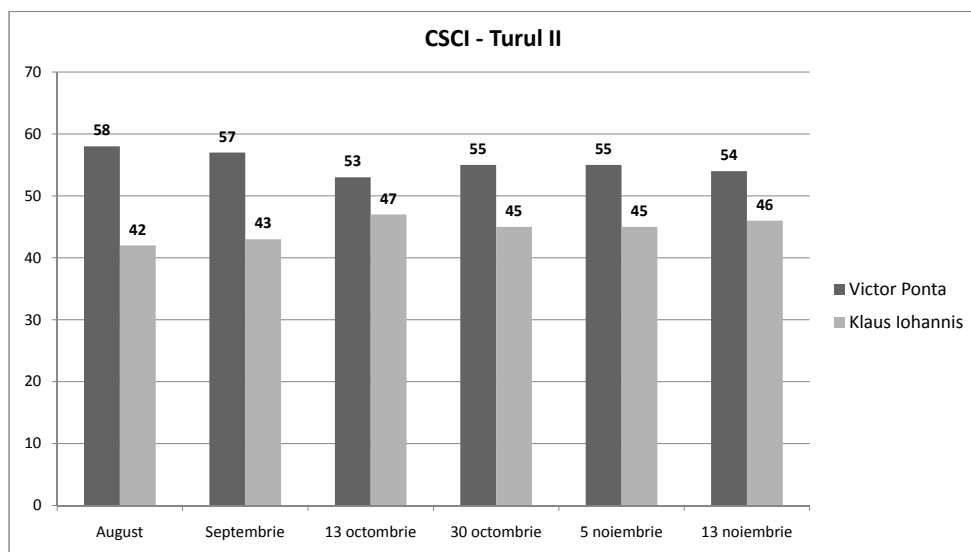
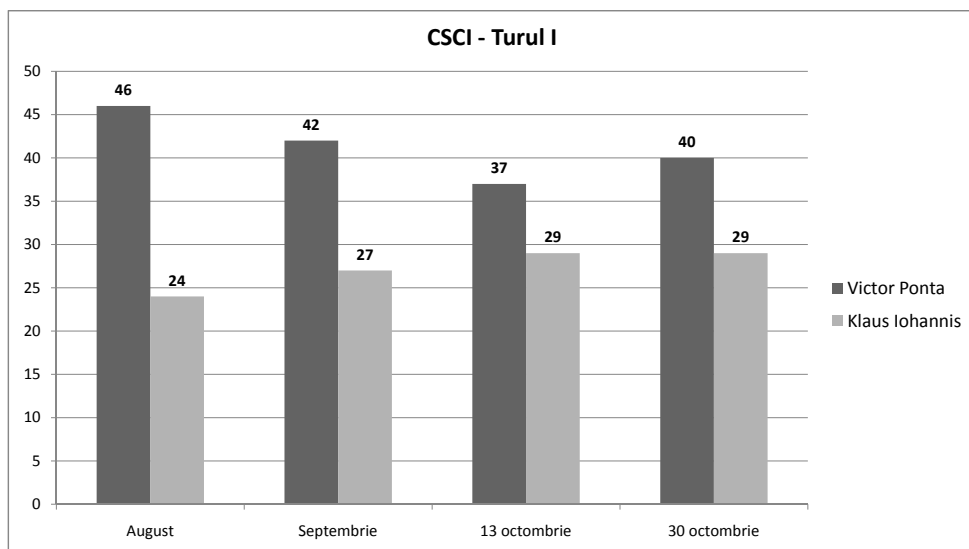
În luna august, conform datelor prezentate pentru turul I de scrutin, acestea prezintă o diferență majoră de 46% la 24% în favoarea lui Victor Ponta. Este vorba de 22 puncte procentuale. Pentru turul II diferența este de 58% la 42%, adică 16 puncte procentuale. Raportul se menține în luna septembrie, în primul tur diferența se reduce la 15 puncte procentuale, iar în al doilea tur la 14 puncte. Luna octombrie este interesantă deoarece, în data de 13 la turul I, aceasta se reduce spectaculos la 8 puncte procentuale, iar pentru turul II la doar 6. În 30 octombrie diferența crește, însă nesemnificativ, la 11 puncte procentuale pentru primul tur, iar în al doilea tur la 10 puncte. Pentru noiembrie avem date doar pentru al doilea tur de scrutin. În data de 5 noiembrie pentru turul doi se păstrează diferența de 10 puncte procentuale, iar pe 13 noiembrie acesta se reduce la 8 puncte.

CCSCC este deținut de doamna Cosmina Foia Ardelean și este apropiat de cercuri liberale. Institutul a realizat trei sondaje în lunile septembrie, octombrie și noiembrie.

În luna septembrie, la primul tur de scrutin, conform datelor prezentate pentru turul I se prezintă o diferență relativ mică 38% – 32 % în favoarea lui Victor Ponta, de doar 6 puncte procentuale. La turul II, aceasta se reduce la doar 4 puncte procentuale: 52% – 48%. O lună mai târziu, datele pentru primul tur sunt aceleași, și anume: de 6 puncte procentuale. Pentru turul doi, institutul raportează o egalitate perfectă: 50% – 50%. În luna noiembrie nu mai există date pentru primul tur, dar egalitatea se menține în turul II.

37 „GAFĂ. Ponta a greșit Imnul Național în direct la Antena 3 | VIDEO”, *Pagina de Politică*, 14 noiembrie 2014 <http://www.paginadepolitica.ro/gafa-ponta-a-gresit-immul-national-in-direct-la-antena-3-video/>

38 Iordăchescu Ionuț, „Sondaj CSCI: Ponta îl bate pe Iohannis în primul tur”, *DC News*, 6 iunie 2014, http://www.dcnews.ro/sondaj-csci-ponta-il-bate-pe-iohannis-in-primul-tur_445273.html.

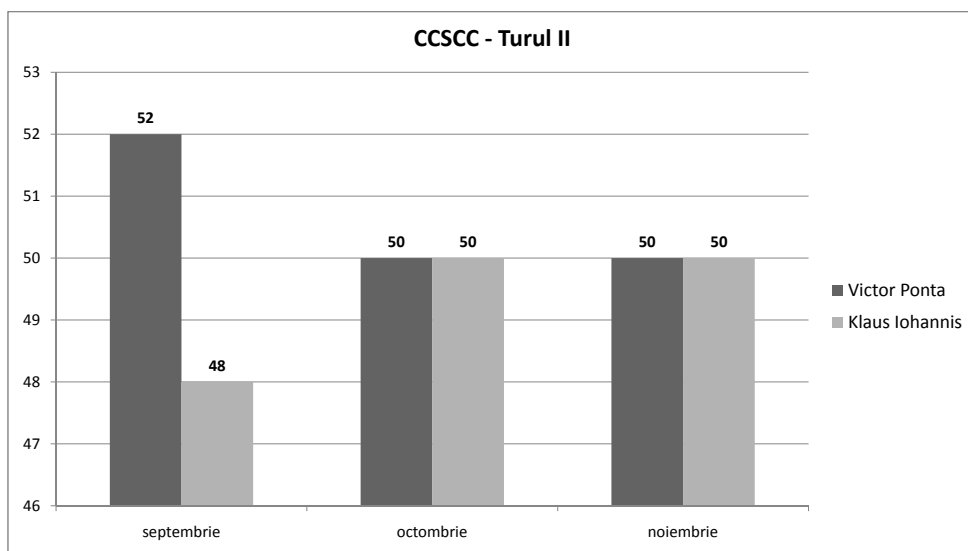
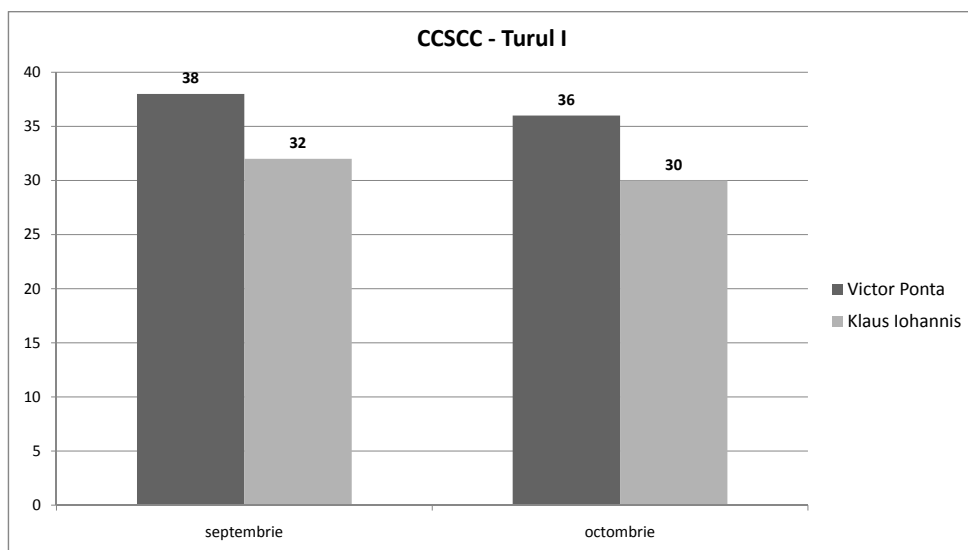

INSCOP Research este condus de domnul Remus-Ioan Ștefureac, fost consilier al fostului director SRI, George Maior.³⁹

Pentru acest institut de sondare a opiniei publice avem două rezultate pentru lunile septembrie și octombrie. În luna septembrie, raportul pentru primul tur de scrutin dintre cei doi candidați este de 41,1% la 28,8%, diferența fiind de 12,3 puncte procentuale în favoarea lui Victor Ponta. În turul II, decalajul se reduce la 8 puncte procentuale: 54% – 46%. O lună mai târziu, acesta se reduce neesențial la 8 puncte procentuale pentru primul tur de scrutin și la 7 pentru turul II.

Cercetarea INSCOP în luna septembrie susține că 55,7% dintre electori se vor prezenta la urne în turul I, în timp ce luna octombrie aduce o creștere a interesului

³⁹ Cătălin Prisăcariu, „Ce legătură există între ultimele sondaje de opinie și șeful SRI”, în *România Liberă*, 18 august 2013, <http://www.romanalibera.ro/special/investigatii/ce-legatura-exista-intre-ultimele-sondaje-de-opinie-si-seful-sri-310277>.

față de procesul electoral, arătând o prezență de 59% tot pentru primul tur de scrutin.

Conform rezultatelor oferite de Biroul Electoral Central prezența la urne pentru turul I a fost de 53,7%,⁴⁰ iar pentru turul II de 64,1%.⁴¹

În prima etapă putem realiza o analiză comparată pentru lunile septembrie și octombrie dintre cele trei institute de sondare a opiniei publice, deoarece avem date furnizate de CSCI, CCSCC și INSCOP.

În luna septembrie pentru turul I, la CSCI diferența este de 15 puncte procentuale, la CCSCC, 6 puncte, iar la INSCOP apar 12, 3 puncte. Pentru turul al II-lea,

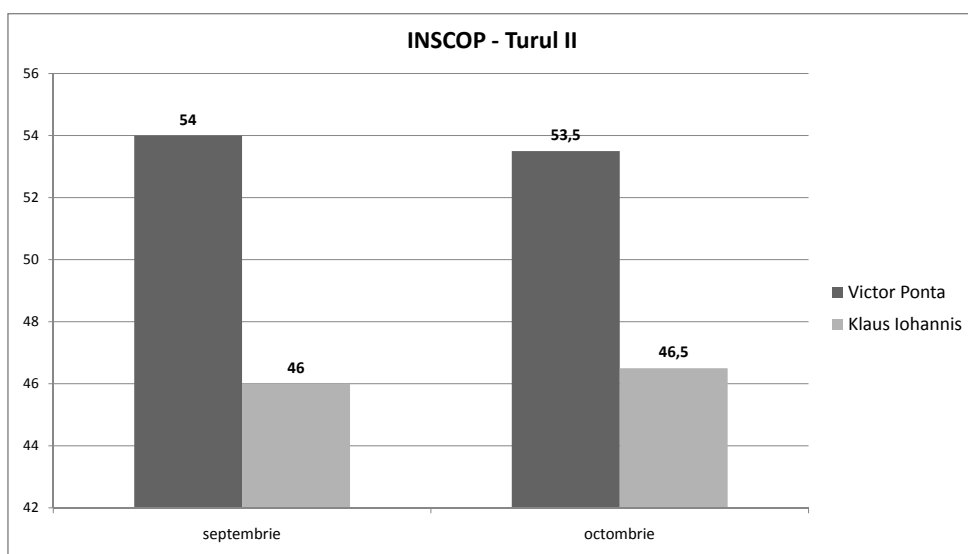
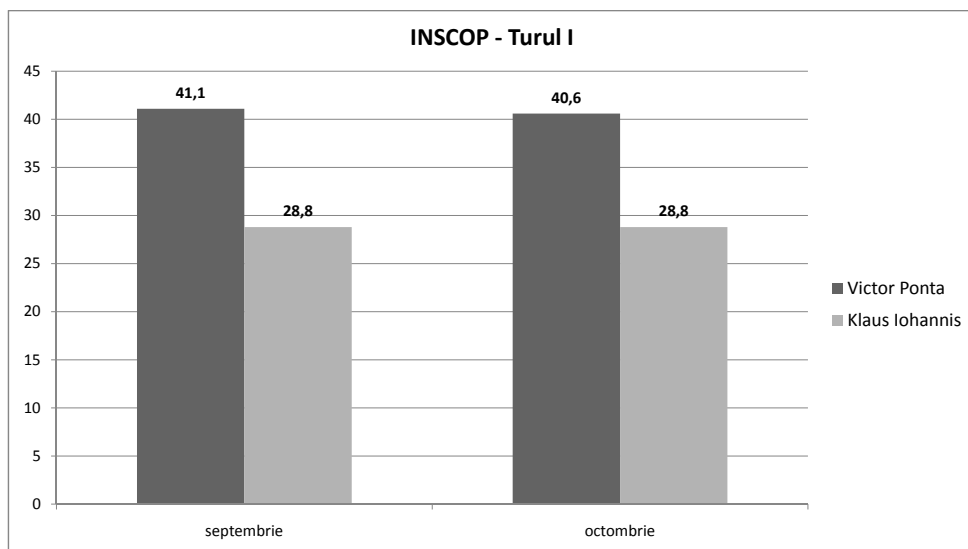
⁴⁰ Vezi Procesul verbal privind rezultatul votării pentru Președintele României din 2 noiembrie 2014, http://www.bec2014.ro/wp-content/uploads/2014/11/proces_verbal_PR.pdf.

⁴¹ Vezi Procesul verbal privind rezultatul votării pentru Președintele României din 16 noiembrie 2014, <http://www.bec2014.ro/rezultate-finale-16-noiembrie/>.

studiul CSCI relevă o diferență de 14 puncte, CCSCC 4 puncte, iar INSCOP 8 puncte. Observăm că atât pentru turul I cât și pentru turul II, CSCI și INSCOP dau diferențe mari în raport cu CCSCC.

În luna octombrie, cele două rezultate oferite pe 13 și 30 octombrie ne arată următoarea situație:

- în data de 13 octombrie, pentru turul I, în cercetarea CSCI există o diferență de 8 puncte și se observă o înjumătățire a procentului din luna septembrie;
- CCSCC arată un decalaj de doar 6 puncte, procentul rămânând același;
- INSCOP ne indică o distanță electorală de 10.5 puncte, deci o reducere nesemnificativă, sub 2 puncte procentuale;
- Pentru turul al doilea, CSCI arată o diferență de 6 puncte, ceea ce reprezintă o reducere majoră cu 8 puncte procentuale;
- CCSCC relevă o paritate;
- INSCOP susține existența unui decalaj 7 puncte, înregistrându-se o scădere insignifiantă de doar 1 punct.

Pentru data de 30 octombrie ne putem referi doar la cel de-al doilea tur de scrutin din perspectiva analizelor CSCI și CCSC. În cercetarea CSCI există o diferență de 10 puncte procentuale, în timp ce la cea CCSC se menține paritatea verificată în 13 octombrie.

În luna noiembrie avem doar date furnizate de CSCI. Astfel, pentru turul II există o distanță de 10 puncte procentuale, în studiul dat publicității pe 5 noiembrie, iar în cel publicat pe 13 noiembrie, între cei doi candidați se observă o diferență de 8 procente.

Rezultatele din primul tur de scrutin care a fost organizat în data de 2 noiembrie 2014 i-au rezervat lui Victor Ponta 40,44% și lui Klaus Iohannis 30,37% din voturile exprimate, pentru ca în turul II, să apară o schimbare radicală. Astfel, Ponta a primit 45,56% (5.264.383) din numărul total de voturi, în timp ce Iohannis a fost beneficiarul a 54,43% (6.288.769).⁴²

Analizând toate datele observăm că CSCI și INSCOP au „ghicit” diferența la turul I de scrutin din sondajul din 30 septembrie (în jur de 11 puncte procentuale), însă au greșit total previziunile pentru turul II de scrutin. În luna octombrie, CSCI acorda o diferență de 10 puncte procentuale în favoarea candidatului Victor Ponta, previziune pe care și-a menținut-o și pe 5, respectiv 13 noiembrie. Datele finale pentru turul II, ne relevă o inversare a procentelor între cei doi candidați. Diferența între previziune și datele finale este de aproximativ 20 de puncte procentuale, pentru CSCI și 14 pentru INSCOP.

Cea mai mică eroare a realizat-o CCSC, în care pentru lunile septembrie și noiembrie valorile sunt pare între cei doi candidați. Față de realitatea din 16 noiembrie, diferența procentuală este majoră totuși de 10 puncte procentuale. Pentru primul tur de scrutin diferența Ponta vs Iohannis a fost de 10 puncte în timp ce previziunile ne arătau 6 puncte procentuale.

Concluzii

Rezultatul consemnat la încheierea turului al II-lea de scrutin din data de 16 noiembrie 2014 pentru alegerile prezidențiale a adus cu sine o serie de noutăți.

Prima dintre acestea este dată de faptul că pentru prima dată în istoria sa de 140 de ani, candidatul PNL câștigă alegerile prezidențiale. În anul 2004, ca urmare a rocadei Stolojan – Băsescu, candidatul PD a devenit președinte.

A doua este dată de profilul candidatului. Klaus Iohannis este candidatul atipic, deoarece și-a construit imaginea politică în provincie, ca primar al orașului Sibiu, este ardelean, fiind primul candidat al PNL pentru această funcție ce provine din Transilvania, nu este de rit ortodox, ceea ce a fost o aparentă vulnerabilitate în viziunea echipei de campanie a lui Victor Ponta și mai ales este etnic german. Din acest punct de vedere este primul lider PNL de confesiune reformată ce a îndeplinit funcția de Președinte al partidului și pentru prima dată în istoria republicană a României, un etnic german candidează și câștigă alegerile prezidențiale.

A treia noutate este dată de schimbarea majoră a preferințelor populației între primul și al doilea tur de scrutin. Din punct de vedere procentual, dacă în primul tur Iohannis se afla cu 10 puncte în urma lui Victor Ponta, la turul din 16 noiembrie situația s-a inversat dramatic, Iohannis s-a regăsit cu 10 puncte înaintea candidatului PSD. A apărut deci, o diferență de 20 de puncte procentuale. Așa cum am arătat anterior CSCI și INSCOP au identificat corect diferența procentuală la primul tur de scrutin dintre Victor Ponta și Klaus Iohannis, însă nici un sondaj nu a reușit să prevadă evoluția candidatului PNL și diferența zdrobitoară la încheierea numărării voturilor.

42 Vezi Biroul Electoral Central www.bec2014.ro.

BIBLIOGRAFIE

Resurse online:

ADAMOAE Ana-Maria, Carmen Vintilă, Andreea Udrea, „HAOS ÎN PNL. Tăriceanu a fostdatafarădinședința PNL. Antonescu și Iohannis au demisionat”, *EVZ.ro*, 26 mai 2014, <http://www.evz.ro/crin-antonescu-face-declaratii-de-presa-la-ora-1000.html>.

ALBU Ovidiu, „Sondaj CSCI: Crin Antonescu, principalul VINOVAȚ pentru ruperea USL”, în *EVZ.ro*, 24 februarie 2014, <http://www.evz.ro/sondaj-csci-crin-antonescu-principalul-vinovat-pentru-ruperea-usl-1083925.html>

ANDREI Cristian, „Ziua în care Victor Ponta a trimis PNL la grupa mică, alături de PC, tocmai când Crin Antonescu era pregătit să intre la guvernare. Culisele negocierilor din USL”, în *Gândul.info*, 11 februarie 2015, <http://www.gandul.info/politica/ziua-in-care-victor-ponta-a-trimis-pnl-la-grupa-mica-alaturi-de-pc-tocmai-cand-crin-antonescu-era-pregatit-sa-intre-la-guvernare-culisele-negocierilor-din-usl-12065659>.

ANDREI Cristian, Ionaș Sorina, „USL S-A RUPT. PNL a votat ieșirea de la guvernare. Antonescu: Mi s-a părut onest să un prelungim un festival de ipocrizie și să avem curajul să constatăm că USL nu există”, în *Gândul.info*, 25 februarie 2014, <http://www.gandul.info/politica/usl-s-a-rupt-pnl-a-votat-iesirea-de-la-guvernare-antonescu-mi-s-a-parut-onest-sa-nu-prelungim-un-festival-de-ipocrizie-si-sa-avem-curajul-sa-constatam-ca-usl-nu-exista-ultima-ora-12147310>

Biroul Electoral Central www.bec2014.ro

„Cabinetul Ponta II are 27 de miniștri. Lista oficială a membrilor noului guvern propuși pentru investirea în funcții”, *Alba24.ro*, <http://alba24.ro/componenta-guvernului-ponta-ii-lista-oficiala-a-ministrilor-propusi-pentru-investire-in-functii-155772.html>.

„Congres PNL-Klaus Iohannis este noul lider al liberalilor. Partidul rezultat din fuziunea cu PDL se va numi PNL”, *Business Magazin*, 28 iunie 2014, <http://www.businessmagazin.ro/actualitate/congres-pnl-klaus-iohannis-este-noul-lider-al-liberalilor-partidul- rezultat-din-fuziunea-cu-pdl-se-va-numi-pnl-12851803>.

„Cozi de sute de oameni la secțiile de votare. Diaspora și studenții așteaptă ore întregi să voteze” în *Gândul.info*, 2 noiembrie 2014, <http://vreaupresedinte.gandul.info/news/cozi-de-sute-de-oameni-la-sectiile-de-votare-diaspora-si-studentii-asteapta-ore-intregi-sa-voteze-13485720>.

„Crin Antonescu și-a anunțat demisia din funcția de președinte al Senatului”, *Unirea*, 4.03.2014, <http://www.ziarulunirea.ro/crin-antonescu-si-a-anuntat-demisia-din-functia-de-presedinte-al-senatului-248483.html>.

Cercetări realizate de INSCOP Research disponibile online în data de 12 februarie 2014, la adresa <http://www.inscop.ro/category/studii/>

Date oficiale furnizate de Autoritatea Electorală Permanentă disponibile în data de 10.02.2014 la adresa: http://www.roaep.ro/bec_europ2014/wp-content/uploads/2014/05/Situatia-voturilor-valabil-exprimate.pdf

Discursul susținut în cadrul mitingului ACL pentru lansarea candidaturii la Președinția României de către Klaus Iohannis, 27 septembrie 2014,

<http://www.iohannispresedinte.ro/ro/noutati/discursuri-si-interviuri/discursul-sus-tinut-in-cadrul-mitingului-acl-pentru-lansarea-candidaturii-la-presedintia-romaniei>

Editura Curtea Veche Publishing <http://www.curteaveche.ro/blog/tag/tiraj-carte-klaus-iohannis/>

„Filmul evenimentelor, cum s-a ajuns la marșea neagră a parlamentului României: Ședință decisivă în biroul lui Zgonea, cu Hrebenciuc, Ghiță și Fenechiu”, în *HotNews.ro*, 13 decembrie 2013, <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-16201397-filmul-evenimentelor-cum-ajuns-mar-tea-neagra-parlamentului-romaniei-sedinta-decisiva-biroul-lui-zgonea-hrebenciuc-ghita-fenechiu.htm>.

„Fost vicepreședinte al Autorității Electorale, Alexandru Radu: Numărul parlamentarilor ar putea să crească cu o sută”, *Adevărul.ro*, 16 septembrie 2012, <http://adevarul.ro/news/poli->

tica/fost-vicepresedinte-autoritatii-electorale-alexandru-radu-numarul-parlamentarilor-pu-tea-creste-suta-1_50ae279c7c42d5a6639a1705/index.html

„GAFĂ. Ponta a greșit Imnul Național în direct la Antena 3 | VIDEO” 14 noiembrie 2014 <http://www.paginadepolitica.ro/gafa-ponta-a-gresit-imnul-national-in-direct-la-antena-3-video/>.

„Guvernul a aprobat normele metodologice pentru neimpozitarea profitului reinvestit!”, *Mediafax.ro*, 11 februarie 2015, <http://www.mediafax.ro/economic/guvernul-a-aprobat-norme-metodologice-pentru-neimpozitarea-profitului-reinvestit-12638793>.

ILIE Dana, *Ponta și Antonescu au semnat protocolul de înființare a Uniunii Social-Liberale*, 5 februarie 2011, <http://www.romanalibera.ro/politica/institutiiponta-si-antonescu-au-semnat-protocolul-de-infiintare-a-uniunii-social-liberale-215820>.

IONAȘCU Sorin, „Schimb de replici dure între Crin Antonescu și Mihai Gâdea. Președintele PNL acuză „propaganda pesedistă” de la Antena 3”, *Gândul.info*, 3.03.2014, <http://www.gandul.info/politica/schimb-de-replici-dure-intre-crin-antonescu-si-mihai-gadea-presedintele-pnl-acuza-propaganda-pesedista-de-la-antena-3-12188967>.

IORDĂCHESCU Ionuț, „Sondaj CSCI: Ponta îl bate pe Iohannis în primul tur”, *DC News*, 6 iunie 2014, http://www.dcnews.ro/sondaj-csci-ponta-il-bate-pe-iohannis-in-primul-tur_445273.html.

MANCIU Adi, „Congresul PNL: LISTA completă a conducerii PNL propusă de Crin Antonescu. A început VOTUL pentru noua conducere a partidului”, *Mediafax.ro*, 11 februarie 2015, <http://www.mediafax.ro/politic/congresul-pnl-lista-completa-a-conducerii-pnl-propusa-de-crin-antonescu-a-inceput-votul-pentru-noua-conducere-a-partidului-10590804>.

„OFICIAL BEC: Rezultate finale turul 1, alegeri prezidentiale 2014; Tari in care am fi avut presedinte din turul 1; statistici, probleme si solutii pentru turul 2”, 4 noiembrie 2014, http://www.euractiv.ro/uniuneauropeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_26706/OFICIAL-BEC-Rezultate-finale-turul-1-alegeri-prezidentiale-2014;Tari-in-care-am-fi-avut-presedinte-din-turul-1;statistici-probleme-si-solutii-pentru-turul-2.html.

„«Pactul de coabitare» Băsescu – Ponta este public. Vezi documentul”, în *Radio România Actualități*, 19 decembrie 2012,

http://www.politicaromaneasca.ro/pactul_de_coabitare_basescu_ponta_este_public_vezi_documentul-12644.

„PNL și UDMR îl sprijină pe Mircea Geoană în turul II, dacă PSD susține un guvern Iohannis”, *Antena 3*, 24 noiembrie 2009, <http://www.antena3.ro/politica/pnl-si-udmr-il-sprijina-pe-mircea-geoana-in-turul-ii-daca-psd-sustine-un-guvern-iohannis-85806.html>.

PRISĂCARIU Cătălin, „Ce legătură există între ultimele sondaje de opinie și șeful SRI”, în *România Liberă*, 18 august 2013, <http://www.romanalibera.ro/special/investigatii/ce-legatura-exista-intre-ultimele-sondaje-de-opinie-si-seful-sri-310277>.

Procesul verbal privind rezultatul votării pentru Președintele României din 2 noiembrie 2014 http://www.bec2014.ro/wp-content/uploads/2014/11/proces_verbal_PR.pdf

Procesul verbal privind rezultatul votării pentru Președintele României din 16 noiembrie 2014, <http://www.bec2014.ro/rezultate-finale-16-noiembrie/>

Programul prezidențial al lui Klaus Iohannis, <http://www.iohannispresedinte.ro/ro/program-prezidential>.

„PSD, la un parlamentar distanță de a atinge majoritatea parlamentară fără PNL”, *B 1.Politică*, 10 octombrie 2013, <http://www.b1.ro/stiri/politica/psd-la-un-parlamentar-distan-a-de-a-atinge-majoritate-parlamentara-fara-pnl-67141.html>.

„SCINDAREA PNL. Tăriceanu și-a lansat Inițiativa Liberală. „PLECĂM dacă se realizează fuziunea cu PDL”, *RomaniaTv.net*, 12 iunie 2014, http://www.romaniatv.net/scindarea-pnl-tariceanu-si-a-lansat-initiativa-liberala-plecam-daca-se-realizeaza-fuziunea-cu-pdl_151685.html

„Solidari cu diaspora” <https://www.facebook.com/events/596245327148751/>

VOINEA Elena, „Reducerea CAS se aplică începând cu salariile din octombrie”, *Avocatnet.ro*, 30 septembrie 2014, http://www.avocatnet.ro/content/articles/id_37629/Reducerea-CAS-se-aplica-incepand-cu-salariile-din-1-octombrie.html.

VOSGANIAN Varujan, „Nu târâți PNL în Internaționala Socialistă”, în *Ziare.com*, 1 august 2011, <http://www.ziare.com/varujan-vosganian/pnl/vosganian-il-ataca-pe-ponta-nu-tarati-pnl-in-internationala-socialista-1111408>.

ZAMFIR Claudiu, „Congresul PNL: Klaus Iohannis, un președinte de partid ignorat de sală, votat de urne: „Efectul de sinergie”, „PNL a setat direcțiile”. Crin Antonescu, „cu sfială”, back in business pentru Cotroceni”, *HotNews.ro*, 29 iunie 2014, <http://www.hotnews.ro/stiri-politic-17573548-congresul-pnl-klaus-iohannis-presedinte-partid-ignorat-sala-votat-urne-efectul-sinerjie-pnl-setat-directiile-crin-antonescu-sfiala-back-business-pentru-presedintie.htm>.

<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-16174068-exclusiv-cum-arata-noua-forma-legii-amnistiei.htm>.

<http://www.hotnews.ro/stiri-politic-16174669-parlamentarii-elimina-definitia-functionarului-public-parlamentarii-presedintele-profesiile-liberale-schimba-conflictul-interese.htm>.